

## *Kötetünk szerzői*

- Almási Tibor**  
történész, JATE, Szeged
- Berend Nóra**  
történész, Columbia Egyetem,  
New York
- Csukovits Enikő**  
történész, MTA  
Történettudományi Intézet
- Gerics József**  
történész, ELTE, Budapest
- Györffy György**  
történész, Budapest
- Jakó Zsigmond**  
történész, Kolozsvár
- Kosza László**  
történész, JATE, Szeged
- Kosztolnyik Zoltán**  
történész, A. M. Egyetem, Texas
- Kófalvi Tamás**  
egyetemi hallgató, JATE, Szeged
- Kristó Gyula**  
történész, JATE, Szeged
- Kubinyi András**  
történész, ELTE, Budapest
- Mályusz Elemér**  
történész, Budapest
- Monok István**  
könyvtáros, JATE, Szeged
- Nógrády Árpád**  
történész, KLTE,  
Debrecen
- Prokopp Mária**  
művészettörténész, ELTE,  
Budapest.
- Rácz Lajos**  
történész, MTA RKK  
Településkutató Csoport,  
Kecskemét
- Sroka, Stanisław**  
történész, Jagelló Egyetem,  
Krakkó
- Szász Géza**  
történész, JATE, Szeged
- Szovák Kornél**  
történész, MTA Ókortudományi  
Kutatócsoport, Budapest
- Török János**  
könyvtáros, JATE, Szeged
- Újfalusi Németh Jenő**  
irodalomtörténész, JATE,  
Szeged
- Veszprémy László**  
történész, Hadtörténeti Intézet  
és Múzeum, Budapest.
- Zepeczaner Jenő**  
múzeológus, Haáz Rezső Múzeum,  
Székelyudvarhely

# CONTENTS

## *Studies*

<b>Csukovits Enikő</b> „Cum capsā... cum bacillo”. <i>Mediaeval Hungarian pilgrims</i> .....	5
<b>Gerics József</b> The Unsettled Questions of the Rein of St. Ladislav .....	28
<b>Veszprémy László</b> Common motives in 12th and 13th century Hungarian and Hispanic historiography .....	36
<b>Zoltán Kosztolnyik</b> A possible Spanish (León-Aragon) and western influence on the composition of Andrew III's Diets .....	49
<b>György Györffy</b> Job, Archbishop of Esztergom: his relations with King Béla II and his role in Hungarian ecclesiastic education .....	58
<b>László Koszta</b> A prelate of French origin in Hungary. <i>Bartholomew Bishop of Pécs (1219–1251)</i> .....	64
<b>Stanisław Sroka</b> A prelate of Polish origin in 14th century Hungary. <i>Boleslo, Archbishop of Esztergom (1321–1328)</i> .....	89
<b>András Kubinyi</b> The political career of László Szalkai .....	102
<b>Elemér Mályusz</b> The first Habsburg on the Hungarian throne. <i>King Albert of Hungary (1438–1439)</i> .....	120

## *Sources*

<b>Tibor Almási–Tamás Kőfalvi</b> The letter of contract of the royal congress at Nagyszombat in 1327 .....	151
--	-----

## *Beyond our borders*

We introduce Jerzy Kłoczowski, church historian from Lublin .....	158
The works of Jerzy Kłoczowski: a detailed bibliography .....	159
<b>Jerzy Kłoczowski</b> The development of civilization in Central and Eastern Europe in the 14th and 15th centuries .....	166

## *Debate*

<b>Stanisław Sroka</b> Who was the first wife of King Charles I [Károly Róbert] of Hungary? ....	187
<b>Gyula Kristó</b> Was the first wife of King Charles I a Russian princess? .....	194

## Perspective

Lajos Rácz: Interview with Sándor Gyimesi .....	200
<b>Jenő Zepeczaner</b> From the directory of Transylvanian public collections .....	208
XVIII <sup>th</sup> International Congress of Historians. <i>Montréal 1995</i> .....	216

## Reviews

The splendour and fall of the Knights Templar. ( <i>Alain Demurger: Vie et mort de l'Ordre du Temple 1118–1314. Paris, Seuil. 1989.</i> ) <b>Géza Szász</b> .....	217
Saint in the family. ( <i>Alessandro Barbero: Un santo in famiglia. Vocazione religiosa e resistenze sociali nell'agiografia latina medievale. Torino, Rosenberg &amp; Sellier, 1991.</i> ) <b>Nóra Berend</b> .....	222
Dynastic connection between the Piaszti and the Árpáds. ( <i>Kazimierz Jasiński: Rodowód pierwszych Piastów. Warszawa–Wrocław, 1993.</i> ) <b>Stanisław Sroka</b> .....	225
The history of our forefathers till the end of the Árpád era. ( <i>Kristó Gyula: A Kárpát-medence éa a magyarság régmúltja. Szeged, Szegedi Középkorász Műhely. 1993.</i> ) <b>Árpád Nógrády</b> .....	228
St. Ladislav in mediaeval Hungarian murals. ( <i>László Gyula: A Szent László-legenda középkori falképei. Budapest, 1993.</i> ) <b>Mária Prokopp</b> .....	232
“Bright star among stars”. ( <i>Szöke Gyula: Szent László király. Bp., 1993.</i> ) <b>Mária Prokopp</b> .....	234
On the oeuvre of Erik Fügedi by way of his posthumous book. ( <i>Fügedi Erik: Az Elefánthyak. Budapest, Magvető 1992.</i> ) <b>Zsigmond Jakó</b> .....	236
Peasant uprising in Transylvania. ( <i>Az 1437–1438. évi erdélyi parasztfelkelés forrásai. Előszóval és jegyzetekkel közléteszi Demény Lajos. Bukarest, Kriterion. 1991.</i> ) <b>János Török</b> .....	244
The reorganized Transylvanian Museum Association and its publications. <b>István Monok</b> .....	247

## Supplement

<b>Kornél Szovák</b> Addenda to the dictionary of mediaeval Latin in Hungary II. ....	250
<b>The Authors of this number</b> .....	280

# INHALT

## *Studien*

- Enikő Csukovits**  
„Cum caps... cum bacillo”.  
*Ungarische Pilger im Mittelalter* ..... 5
- József Gerics**  
Die umstrittenen Fragen der Herrschaft von Ladislaus dem Heiligen ..... 28
- László Veszprémy**  
Gemeinsame Motive in der ungarischen und spanischen Historiographie  
im 13. Jahrhundert ..... 36
- Zoltán Kosztolnyik**  
Eventuelle spanische (Leon-aragonische) und westliche Wirkungen in der  
Zusammenstellung der Landtage während der Regierungszeit András' III. .... 49
- György Györffy**  
Die Beziehung des Estregomer Erzbischof Hiob mit König Béla III  
und seine Rolle in der ungarischen kirchlichen Kultur ..... 58
- László Koszta**  
Ein hoher Geistlicher französischer Abstammung im Ungarn.  
*Der Pécsér (Fünfkirchner) Bischof Bertalan (Bartholomäus) (1219–1251)*..... 64
- Stanisław Sroka**  
Ein hoher Geistlicher polnischer Abstammung in Ungarn des 14. Jahrhunderts.  
*Der Esztergomer (Graner) Bischof Boleslaw (1321–1328)* ..... 89
- András Kubinyi**  
Die politische Tätigkeit des László Szalkai ..... 102
- Elemér Mályusz**  
Der erste Habsburger auf dem ungarischen Thron.  
*Albert, König von Ungarn (1438–1439)* ..... 120

## *Quellen*

- Tibor Almási–Tamás Kófalvi**  
Die Vertragsurkunde des Königs-treffens  
in Nagyszombat im Jahre 1327 ..... 151

## *Jenseits unserer Grenzen*

- Wir stellen den Kirchenhistoriker Jerzy Kłoczowski aus Lublin vor ..... 158
- Auszüge aus der Bibliographie der Tätigkeit von Jerzy Kłoczowski ..... 159
- Jerzy Kłoczowski**  
Die Entwicklung der Zivilisation in Mittel- und Osteuropa im 14–15. Jahrhundert .. 166

## *Diskussion*

- Stanisław Sroka**  
Wer war die erste Gattin von Károly Róbert? ..... 187
- Gyula Kristó**  
War die erste Gattin von Károly Róbert eine russische Königstochter? ..... 194

## Ausblick

Gespräch mit Sándor Gyimesi ( <i>von Lajos Rácz</i> ) .....	200
<b>Jenő Zepezaner</b>	
Aus den öffentlichen Sammlungen Siebenbürgens .....	208
XVIII. Internationaler Historikerkongress. <i>Montreal 1995</i> .....	216

## Beobachter

Glanz und Verfall des Templerordens. ( <i>Alain Demurger: Vie et mort de l'ordre du Temple 1118–1314. Paris, Seuil. 1989.</i> )	
<b>Géza Szász</b> .....	217
Heiliger in der Familie. ( <i>Alessandro Barbero: Un santo in famiglia. Vocazione religiosa e resistenze sociali nell'agiografia latina medievale. Torino, Rosenberg &amp; Sellier, 1991.</i> )	
<b>Nóra Berend</b> .....	222
Die dynastischen Beziehungen der Piasten und der Arpaden. ( <i>Kazimierz Jasiński: Rodowód pierwszych Piastów. Warszawa–Wrocław, 1993.</i> )	
<b>Stanisław Sroka</b> .....	225
Geschichte unserer Vorfahren bis zum Ende der Arpadenzeit. ( <i>Kristó Gyula: A Kárpát-medence éa a magyarság régmúltja. Szeged, Szegedi Középkorász Műhely. 1993.</i> )	
<b>Árpád Nógrády</b> .....	228
Ladislauß der Heilige auf ungarischen Fresken. ( <i>László Gyula: A Szent László-legenda középkori falképei. Budapest, 1993.</i> )	
<b>Mária Prokopp</b> .....	232
„Glänzender Stern unter den Sternen“. ( <i>Szöke Gyula: Szent László király. Bp., 1993.</i> )	
<b>Mária Prokopp</b> .....	234
Über das Lebenswerk von Erik Fügedi, aufgrund seines postum erschienenen Buches. ( <i>Fügedi Erik: Az Elefánthyak. Budapest, Magvető 1992.</i> )	
<b>Zsigmond Jakó</b> .....	236
Der Bauernaufstand in Siebenbürgen. ( <i>Az 1437–1438. évi erdélyi parasztfelkelés forrásai. Előszóval és jegyzetekkel közzéteszi Demény Lajos. Bukarest, Kritérium. 1991.</i> )	
<b>János Török</b> .....	244
Der neuorganisierte Verein Siebenbürgisches Museum und seine Publikationen. <b>István Monok</b> .....	247

## Beilage

<b>Kornél Szovák</b>	
Ergänzungen zum Wörterbuch der mittelalterlichen Latinität in Ungarn II. ....	250
<b>Unsere Autoren</b> .....	280







Az AETAS történettudományi folyóirat. Megjelenik évente négy alkalommal. Kiadója az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület. A lap főként történeti tárgyú tanulmányokat, forrásokat, kritikákat, ismertetések, interjúkat közöl, de szívesen fogad írásokat a társadalomtudományok más ágaiból is.

\* \* \*

Az AETAS megjelenését döntően alapítványi támogatás teszi lehetővé. Az AETAS több vagy akár egy száma is megrendelhető a szerkesztőség címén. A folyóirat előfizetési díja egy évre 320 Ft. A lap ára egy szám megrendelése esetén 80 Ft+postaköltség, könyvesboltban 98 Ft.

\* \* \*

Az AETAS-t a szerkesztőség terjeszti. A lap megvásárolható:

*Budapest:* Magiszter Könyvesbolt, V. ker., Városház u. 1.; Studium Könyvesbolt, Váci utca 22.; Eötvös Könyvesbolt, Kecskeméti u. 2.; Országos Széchényi Könyvtár könyvárusa, Budavári Palota F. ép. Aula; Írók Boltja, Parnasszus Kft., Andrássy út 45.; Századvég Könyvesbolt, V., Veres Pálné u. 4-6.; Pont Könyvesbolt, Mérleg u. 6.; Könyváruház, Rákóczi út 14.; Harang Kiadó és Könyvkereskedés, (Levélcím: 1425. Budapest Pf.: 672.); Értékmentő böngészde: Budapest VIII., Somogyi Béla u. 10. (Tel.: 267-1000), Diszkont bolt és raktár, Budapest, XIII. Váci út 90. (Tel.: 120-0011), Atlantisz Könyvesbolt, V. Váci utca.

*Szeged:* Radnóti Könyvesbolt, Tisza Lajos krt. 34.; Katedrális Bt.: Sík Sándor Könyvesbolt, Oskola u. 27., Könyv- és Jegyzetbolt, Dugonics tér 12.; Móra Könyvesbolt, Kárász u. 5.; Egyetemi könyvárus, Egyetem u. 2.; JGYTF Kiadó Jegyzetbolt, Boldogasszony sgt. 6.; Idegennyelvű Könyvesbolt, Kárász u. 22.

*Debrecen:* Egyetemi könyvárus, KLTE főépület fsz. Egyetem tér 1.

*Miskolc:* Két Könyvész Kft., Miskolc-Egyetemváros.

*Pécs:* Szövegbolt, Ifjúság u. 6.; Egyetemi Könyvesbolt, Mátyás király u.

*Székesfehérvár:* Jókai u. 4. Könyvkereskedés, Jókai u. 4.

*Szombathely:* Savaria Könyvesbolt, Mártírok tere 1.

\* \* \*

Kiadja az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület  
6701 Szeged, Pf. 1179.

A szerkesztőség titkára: Aradi Zsuzsanna  
Felelős kiadó: Deák Ágnes

Szedés: Délmagyarország Könyv- és Lapkiadó Kft., Szeged.  
Nyomás: Délmagyarország Könyv- és Lapkiadó Kft., Szeged.

Technikai szerkesztő: Nyerges Zsolt

A borítót tervezte: Szekeres Ferenc

ISSN 0237-7934

A magyar múlt számos fontos részlete és aspektusa máig tisztázatlan. Alapvető munkálatok várnak elvégzésre a középkorkutatásban. A korszerű szempontok érvényesítésével párhuzamosan, különösen a forrásfeltárás területén halaszthatatlan a tervszerű alapvető munka. Ezek elvégzése nélkül a legkorszerűbb elméletektől és módszerektől is többnyire csak torzók várhatók. Úgy gondolom, hogy középkorkutatásunk megújulásához az az út vezet, amelynek egyik magános kezdeményezője Fügedi Erik volt. Egyszerű importálással, gépies, verbális átvétellel azonban kutatásunk nem újítható meg. Ehhez a mindenkori új törekvések hazai feldolgozása, alkalmazása szükséges.

*(Jakó Zsigmond írását számunk 236. oldalán olvashatják)*